

Het visioen van het geloof

Genesis 50:15-26

De laatste twee gebeurtenissen in de geschiedenis van Jozef vertonen een treffende tegenstelling tussen het ongeloof van de broers en het geloof van Jozef op zijn sterfbed. De eerste gebeurtenis is een droevige schets van het ongeloof van de broers (vs. 15-21), maar laat ook de volkomen genade van Jozef zien. Een kritiek moment in de geschiedenis van de broers maakt duidelijk dat zij Jozef niet goed kenden en daardoor geen echt vertrouwen in hem hadden.

Terugblik

Jozef had hen in leven gehouden door een grote verlossing (Gen. 45:7), hij had hun 'in het beste deel van het land Egypte' gegeven (47:11) en hen onderhouden met brood (47:12). Zeventien jaar lang hadden zij genoten van Jozefs overvloed en waren de bijzondere voorwerpen van zijn liefhebbende zorg geweest. Toch werd op een bepaald moment duidelijk dat zij Jozef niet echt kenden. Zij wisten wel iets van zijn grootheid en heerlijkheid en waren bekend met het grote werk dat hij tot stand had gebracht. Zij wisten dat iedere zegen die zij genoten, aan hem te danken was.

Toch waren zij nog vreemden voor het hart en de gevoelens van Jozef. Zij zeiden als het ware: 'Wij weten wat hij voor ons gedaan heeft, maar we weten niet hoe hij over ons denkt'. Het sterven van Jakob bleek een keerpunt te zijn in hun geschiedenis. Toen werd duidelijk dat zij Jozefs gedachten niet kenden en hem niet vertrouwden. Hun conclusie was: Jozef denkt net zo over ons als wij over hem deden en hij zal met ons doen zoals wij met hem hebben gedaan.

Onrustige harten

Zij herinnerden zich, hoe zij Jozef hadden gehaat en niet vriendelijk met hem konden spreken. Zij kwamen tot de conclusie dat Jozef zich op hen zou wreken. Hun geweten herinnerde hen eraan, hoe goddeloos zij ten opzichte van Jozef gehandeld hebben. Zij zeiden: 'Hij zal zich wreken en ons ten volle al het kwaad vergelden dat wij hem hebben aangedaan'. Zij maten zijn gedachten, gevoelens en daden af aan hoe zij zelf waren.

Besef van onze toestand

Christenen zijn vaak net als de broers: we weten iets van de heerlijkheid van Christus en de doeltreffendheid van Zijn werk, we verheugen ons in Zijn weldaden, door Zijn volbrachte werk op het kruis en van Zijn dienst in de heerlijkheid. Maar als zich een crisis voordoet in onze leven, wordt het duidelijk hoe weinig vertrouwen wij in Hem hebben.

Dan blijkt dat we òf tekort schieten in de persoonlijke omgang met Christus, òf dat we Hem werkelijk kennen. In het tweede geval kunnen we niet alleen zeggen: 'Ik weet wat Hij voor mij gedaan heeft', maar ook 'ik weet wat Hij voor mij voelt'. Laten wij toch niet bij de eerste de beste crisis of beproeving reageren als de broers van Jozef! Iemand heeft terecht gezegd: 'Niets heeft meer bijgedragen aan het huidige gebrek aan aandacht en concentratie van de gelovigen, dan het gebrek aan persoonlijke omgang met de Heer. Er is een toenemende ijver om kennis van de Bijbel te verwerven, maar de persoonlijke omgang met de Heer blijft daar bij achter'.

Bijbelkennis

Toen de broers van Jozef met hem alleen waren, hadden zij zijn vriendelijke woorden gehoord. Maar omdat zij zijn gevoelens niet kenden, waren zij niet echt doordrongen van de volle en diepe betekenis van zijn woorden. Het is mogelijk dat we grondige Bijbelkennis bezitten, maar toch onbekend zijn met de belangrijke waarheden. Daarom bidt de apostel 'opdat de God van onze Heer Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geeft de geest van wijsheid en openbaring in de kennis van Hem' (Ef. 1:17). Schoolse kennis van bijvoorbeeld Grieks en Hebreeuws kan heel nuttig zijn, maar zal ons nooit de geest van wijsheid en openbaring geven. Die kennis geeft inzicht in de woorden, maar ze geeft aan niemand de geest van de openbaring. Om de woorden van Christus te begrijpen, is het nodig dat wij Zijn gedachten kennen.

Kennis van Christus

De Bijbel spreekt over uiterlijke kennis die iemand krijgt door dingen te horen of te zien. Er is ook bewuste kennis, dan ben je vertrouwd met iemand, zodat je zijn gedachten begrijpt. Paulus doelt op bewuste kennis, als hij zegt: '... om Hem te kennen' (Fil. 3:10). Het is juist deze kennis die wij zo vaak missen. Wij kennen en verblijden ons in de heerlijke dingen die Hij voor ons heeft gedaan, maar het is de vraag of we *Hem* echt kennen, zodat we kunnen zeggen: 'Ik weet welke gevoelens Hij voor mij koestert'.

Gebrek aan vertrouwen.

Uit de boodschap van de broers aan Jozef bleek, dat het hun ontbrak aan die bewuste kennis van zijn hart, met als gevolg een gebrek aan vertrouwen. Zij probeerden zelfs hun ongeloof en wantrouwen voor Jozef te verbergen, door voor te wenden dat zij alleen de bevelen uitvoerden van hun gestorven vader Jakob. Het is onmogelijk te geloven dat Jakob zo'n gebod achtergelaten zou hebben. Ze waren totaal vergeten dat Jozef hun droevige verleden had vergeven en smeekten hem nu om vergeving.

Hoewel Jozef zoveel gunst en liefde had betoond, was hun geweten nog niet rustig. Ze waren bang en vreesden dat Jozef nog steeds iets tegen hen had. Dat kan ons ook overkomen, als we niet dichtbij de Heer blijven en niet vertrouwd zijn met Zijn gedachten. Door zonde, falen of een slordige levenswandel, kunnen die gedachten opkomen. Ons geweten begint te spreken en we worden bang dat Christus iets tegen ons heeft. Dan gaan we, net als de broers van Jozef, om vergeving vragen. Maar hoe groot het falen van een ware gelovige ook is, de Bijbel suggereert nooit, dat hij om vergeving moet vragen. Want die kwestie is volledig en voor goed geregeld; we *hebben* die vergeving, door genade. Het Woord van God roept ons echter wél op onze zonden te belijden, zodat de verstoorde gemeenschap kan worden hersteld (zie 1 Joh. 1:9).

Geruststelling

Het gebrek aan vertrouwen, na alle liefde die hij hun had bewezen, brak het hart van Jozef. Hij 'hilde, toen zij zo tot hem spraken' (vs. 17). Het droevigste in deze wereld vol verdriet, is onbeantwoorde liefde. Maar al toonden zijn tranen hoe zij hem kwetsten, hij sprak geen woord van verwijt. Zijn tranen waren genoeg om hun ongeloof tot zwijgen te brengen. Jozef maakte hun duidelijk wat zij persoonlijk voor hem betekenden. Hij liet hun zien dat er niets dan liefde in zijn hart was, hoewel hij heel goed wist wat zij hem hadden aangedaan.

De vrees weggenomen

‘Jullie weliswaar, jullie hebben kwaad tegen mij bedacht’, kon hij zeggen, maar voegde eraan toe: ‘Wees niet bevreesd’. Hij zei als het ware: ‘Ik weet al het kwaad dat in jullie hart was tegen mij, maar er is nu geen reden om te vrezen, want er is niets dan liefde in mijn hart voor jullie’. Zo nam hij opnieuw de vrees over het verleden en ongerustheid over de toekomst weg, want hij beloofde: ‘Ikzelf zal jullie en jullie kleine kinderen onderhouden’. Zo troostte hij hen en sprak tot hun hart. ‘De volmaakte liefde drijft de vrees uit’ (1 Joh. 4:18).

Hersteld vertrouwen

Wat een verschil moet dit gesprek voor de broers gemaakt hebben! Als iemand twijfelde aan de liefde van Jozef, konden zij nu met zekerheid zeggen: ‘Wij zijn bij hem geweest en hebben persoonlijk kennis met hem gemaakt, wij kennen zijn gedachten. Wij weten niet alleen wat hij voor ons heeft gedaan, maar ook wat zijn gevoelens voor ons zijn’.

Groeiend geloof

In het laatste gesprek tussen Jozef en zijn broers steeg het geloof van Jozef uit boven alle aardse, vergankelijke heerlijkheden. Hij keek uit naar een beter toekomstig aardrijk. Hij dacht en sprak niet meer over zijn lijden, de macht die hij uitoefende of over het goede dat hij tot stand had gebracht. Hij vergat wat achter hem was en strekte zich uit naar wat vóór was (Fil. 3:14).

Toekomstige dingen

Toen Izaäk oud was en niet meer kon zien, zag hij door het geloof heel duidelijk een andere wereld en sprak hij over ‘toekomstige dingen’. Later zag Jakob, voor zijn sterven, door hetzelfde geloof een glimp van die heerlijkheid. Hij zag het vóór zich, ‘en hij aanbad, leunende op het uiteinde van zijn staf’ (Hebr. 11:20-21). Voordat Jozef stierf, steeg hij uit boven al het voorbijgaande en greep door het geloof het toekomstige.

Het einddoel bereikt

God hechtte telkens Zijn goedkeuring aan het geloof van deze stervende gelovigen. Het schitterde met grote kracht op het ogenblik van hun grootste natuurlijke zwakheid. De grote daden in hun werkzame leven waren niet meer belangrijk, maar hun geloof dat schitterde, ondanks de zwakte tijdens hun leven en sterven. Dat geloof verzekerde hen van een plaats in die rij van geloofshelden in het Woord van God. Het geloof van sommige helden kwam tot uiting in overwinningen op hun moeilijke levensweg, anderen wisten te ontkomen aan de strikken van de vijand of weerstonden wereldse verzoeken.

Maar het geloof van Izaäk, Jakob en Jozef onderscheidde zich doordat dat ze alle zichtbare dingen, goed of slecht, groot of klein, konden vergeten en uitzagen naar een betere wereld. Dit was bij Jozef bijzonder opvallend, want hij had een hoge en belangrijke positie bekleed in de wereld van zijn tijd. Hij besepte dat al zijn heerlijkheid in Egypte tenslotte zou eindigen in een grafkist. Hij had een machtige en verheven positie heel waardig bekleed, zoals geen mens voor hem of na hem ooit heeft gedaan, maar het einde van alle heerlijkheid in Egypte komt tot uitdrukking in deze veelbetekenende woorden: ‘Men legde hem in een kist, in Egypte’.

De levende God

Jozef sprak niet meer over de mens en zijn beperkte sfeer, maar over de levende God, Zijn kracht en trouw en over het land van God. Het leven van de man die veel anderen het leven redde door een grote bevrijding (Gen. 45:7), ging snel voorbij, maar ook al stierf Jozef, God leeft; hij ging weg, maar God bleef. Hij gaf zijn broers over in de handen van de levende en onveranderlijke God. Hoewel hij van hen werd weggenomen, kon hij met de zekerheid van het geloof zeggen: 'God zal zeker naar jullie omzien'. De levende God bleef hun nooit falende Toevlucht, ook na het heengaan van Jozef.

Vooruitziende blik

God zou met grote kracht tussenbeide komen voor Zijn volk. Want Jozef zei: 'Hij zal zeker naar jullie omzien en jullie uit dit land laten trekken'. Jozef woonde heel lang in Egypte, want hij 'zag van Efraïm de derde generatie' (vs. 23). De nakomelingen van Israël hadden zich in het land Egypte gevestigd.

Het leek heel onwaarschijnlijk dat zij ooit uit het land Egypte zouden vertrekken naar een land dat zij nog nooit hadden gezien. Maar het geloof verheft zich boven de zichtbare dingen en weigert te redeneren als een natuurlijke mens. Het geloof heeft een heldere, vooruitziende blik. Al moest het volk van God een lange tijd in Egypte wonen, toch was dat niet het land van de rust die God aan Zijn volk had beloofd. Het vreemdelingschap in Egypte vormde wel een deel van Gods weg met Zijn volk, maar Egypte maakte geen deel uit van de toekomstplannen die Hij met hen had.

De trouwe God

Zo keek Jozef door het geloof verder in de toekomst en zag het beloofde land. Het stond voor hem vast: God zou Zijn volk in genade bezoeken en hen uit Egypte leiden met uitgestrekte hand en grote kracht. Hij zou hen bevrijden en naar het land van Zijn bedoeling brengen, naar een uitgestrekt en goed land, dat vloeit van melk en honing. Dit goede land, met alle zegeningen en heerlijkheid, was hun gegarandeerd door de onvoorwaardelijke beloften van God aan Abraham, Izaäk en Jakob. Jozef ging van hen weg, maar er was geen sprake van schaduw of duisternis, want hij zag in het geloof dat alle toekomstige zegen berustte op de trouw en kracht van de levende God.

Nagedachtenis

In de kracht van wat hij door het geloof in de levende God had gezien, gaf Jozef aanwijzingen met betrekking tot zijn gebeente. Dat mocht niet in Egypte achterblijven. Wat een getuigenis moet de kist van Jozef eeuwenlang voor de Israëlieten zijn geweest! Voortdurend werden zij eraan herinnerd dat zelfs de dood God niet kan verhinderen om al Zijn welbehagen te vervullen en Zijn plannen voor Zijn volk te verwerkelijken.

Toen zij uiteindelijk het land Egypte verlieten, 'en Mozes nam de beenderen van Jozef met zich mee' (Ex. 13:19) overeenkomstig de eed aan Jozef. Tijdens de veertigjarige woestijnreis vormde het een getuigenis van geloof in God. Toen zij tenslotte het beloofde land bereikten, werd het lichaam van Jozef begraven 'in het stuk land, dat Jakob voor honderd stukken geld van de zonen van Hemor, de vader van Sichem, gekocht had' (Joz. 24:32), om daar in het stof van de aarde te rusten, tot hij zal opstaan tot zijn bestemming aan het einde van de dagen (Dan. 12:13).

De opgestane Heiland

De gelovige van nu kijkt over de schaduw van de dood heen naar het huis van Gods eeuwige voornemen. Wij zijn nu nog in ons sterfelijke lichaam, maar ons geloof rust vertrouwend op de God van de opstanding. Wij hebben veel voor op de oudtestamentische gelovigen, want de dingen zijn voor ons veel duidelijker. Wij zien de opgestane Christus zitten aan de rechterhand van God, met de sleutels van de dood en het dodenrijk in Zijn hand. Als we in het geloof opzien naar de opgestane Mens in de heerlijkheid, heeft de voorbijgaande pracht van deze stervende wereld geen betekenis meer voor ons. Wij vergeten wat achter is en strekken ons uit naar wat vóór ons is (Fil. 3:14), terwijl we wachten op het ogenblik dat de Heer Zijn volk zeker zal bezoeken.

‘Want de Heer Zelf zal met een bevelend roepen, met de stem van een aartsengel en met de bazuin van God neerdalen van de hemel. En de doden die in Christus zijn zullen eerst opstaan. Daarna zullen wij, de levenden, die overgebleven zijn, samen met hen in de wolken opgenomen worden de Heer tegemoet in de lucht; en zó zullen wij altijd met de Heer zijn’ (1 Thess. 4:16,17).

Terwijl alles naar het zich laat aanzien eindigt met 'een kist in Egypte', houdt het geloof dat heerlijke ogenblik voor ogen wanneer we samen zullen worden opgenomen om voor eeuwig bij de Heer te zijn.

‘Vertroost dan elkaar met deze woorden’ (1 Thess. 4:18).

H. Smith

Uit: ‘Jozef, Onthuller van geheimen, Redder van de wereld’.

*Meer leren over Jozef?
Bestel het boekje bij bestel@uhwdw.nl!*